

Bakgrund

Äldsta socialförsäkringen i Sverige

- 1901
- 1955 Yrkesskadelagen
- 1 juli 1977 Arbetsskadelagen, LAF
- 1 januari 1993 strängare regler
- 1 juli 2002 förändrade regler

Lagen om Arbetskadeförsäkring

- Den som arbetar i Sverige omfattas av försäkringen
 - anställd
 - egenföretagare
 - uppdragstagare

Försäkringsgivare

- Ingår i den allmänna socialförsäkringen
- Kompletteras ofta av någon avtalsförsäkring (AFA), t.ex. ersättning för sveda och värk

Skadetyper

- Sjukdomar
- Olycksfall
- Färdolycksfall - Olycksfall på väg till eller från arbetet

Generellt arbetsskadebegrepp

- Arbetskada = En skada som har uppkommit till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet
- I princip alla skador och sjukdomar som kan hänföras till arbetet eller faktorer i arbetsmiljön

Undantag

Inte skada av psykisk eller psykosomatisk natur som är en följd av

- Företagsnedläggelse
- Bristande uppskattning av arbetsinsatsen
- Vantrivsel med arbetskamrater eller arbetsuppgifter
- Eller därmed jämförliga förhållanden

Speciella regler - Smitta

- Smitta vid arbete i laboratorium där smittämnen hanteras samt smitta vid olycksfall (alla smittsamma sjukdomar) eller
- Vid kontakt med samhällsfarliga sjukdomar – (vissa smittsamma sjukdomar upptagna på lista):
- i arbete vid sjukvårdsinrättning eller
- i annat arbete vid behandling, vård eller omhändertagande av smittförande person eller
- vid hantering av smittförande djur eller material

Olycksfall i arbetet

Händelsen ska vara

- Relativt kortvarig (ett plötsligt förlopp) och
- I viss mån ovanlig eller oförutsedd
- Ett olycksfallsmoment ska föreligga
- Samband med arbetet eller arbetsförhållandena

Färdolycksfall

- På väg till eller från arbetet
- Färden ska vara föranledd av och stå i nära samband med arbetet
- I första hand direkt färd till eller från arbetet
- Regelbundna, vanliga och direkta färder, men undantag finns

Annand skadlig inverkan

- I princip varje faktor i arbetsmiljön som kan påverka den fysiska eller psykiska hälsan negativt
- Exempel: Vibrationer, buller, ovanliga eller ansträngande arbetsställningar, psykiskt påfrestande förhållanden

Grundtanken

- **Skydd mot inkomstförlust**
 - Om en arbetsskada sätter ned förmågan att skaffa sig inkomst

Ersättning som kan betalas

- Sjukpenning (för den som inte kan få från sjukförsäkringen)
- Sjukvård utomlands
- Tandvård
- Särskilda hjälpmedel
- **Livränta**
- Ersättning till efterlevande
- Kompensation för karensdag

Livränta

- Vid bestående nedsättning av arbetsförmåga
 - byte av arbete
 - rehabilitering/omskolning
 - om nedsättningen är varaktig eller kan antas bestå under minst ett år

Livränta – vad innebär det?

- Inkomsten före skada
- Inkomsten efter skadan
- Om en person samtidigt har sjukersättning, utges livränta med det belopp som överstiger sjukersättningen upp till det som skulle ha varit personens inkomst
- Begränsning på 7,5 gånger prisbasbeloppet

Hur görs bedömningen?

- Vilken kunskapsnivå som fordras för sambandet mellan arbete och sjukdom är en politisk och juridisk fråga

Helhetsbedömning

- Bedömningen grundas på den samlade utredningen i arbetet
- Medicinsk bedömning och försäkringsmässig bedömning

Bevisregel

- Prövningen görs utifrån en **helhetsbedömning** och med ett enhetligt beviskrav, d.v.s. skadlighet och orsakssamband prövas samtidigt
- **Beviskrav** – Övervägande skäl talar för att skadan har uppkommit till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet
- Krävs dock att det måste vara **sannolikt** att en skada/sjukdom uppkommit till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet
- **Övervägande skäl** = Arbetskada föreligger om de skäl som talar för är tyngre än de skäl som talar mot

Medicinska krav

- Vetenskapligt förankrad medicinsk grund för bedömningen om skadlighet i arbetet
- Skador som på goda medicinska grunder kan antas ha sitt ursprung i faktorer i arbetsmiljön
- En väl utbredd uppfattning bland läkare som har relevanta specialistkunskaper
- Vid olika uppfattning vägs läkarnas yttranden mot varandra

Att beakta vid prövningen

- Hur länge, hur ofta och hur intensivt en person varit utsatt för skadlig inverkan i arbetet
- Befintligt skick - Hänsyn till att individers förmåga att tåla påfrestningar av olika slag kan skilja sig åt, t.ex. längd och vikt
- Konkurrerande skadefaktorer – Skadliga faktorer som inte har samband med arbetet

Hur går handläggningen till?

- Arbets-skadeanmälan inte nödvändig för prövning
- Ansökan om ersättning krävs
- Vid ansökan om livränta prövas i första hand om nedsättningen av förmågan att skaffa sig inkomst genom arbete är varaktig samt om inkomstnedsättningen är tillräckligt stor

Hur utreds en arbetsskada?

- Exponeringsutredning
- Medicinsk utredning
- Yttrande från Försäkringsläkare
- Inkomstutredning
- Uppgifter om den sökande

Beslutfattande

- Handläggare utreder
- Föredragande kvalitetssäkrar och föredrar ärendet
- Beslutsfattaren fattar beslut
- Omprövningsbart beslut
- Överklagan till Länsrätt (I Kammarrätt och Regeringsrätt krävs prövningstillstånd)

Finansiering

- Avgifter från arbetsgivare och egenföretagare
- Arbetsskadeavgiften är 0,68 % av avgiftsunderlaget
- Avgifterna ska täcka både ersättningar enligt lagen och administrationskostnaderna

Finansiering

- Det betalas ut knappt 5 miljarder kronor i livräntor per år
- Ca 75 000 livräntetagare
- Genomsnittlig livränta ca 50 000 kronor per år